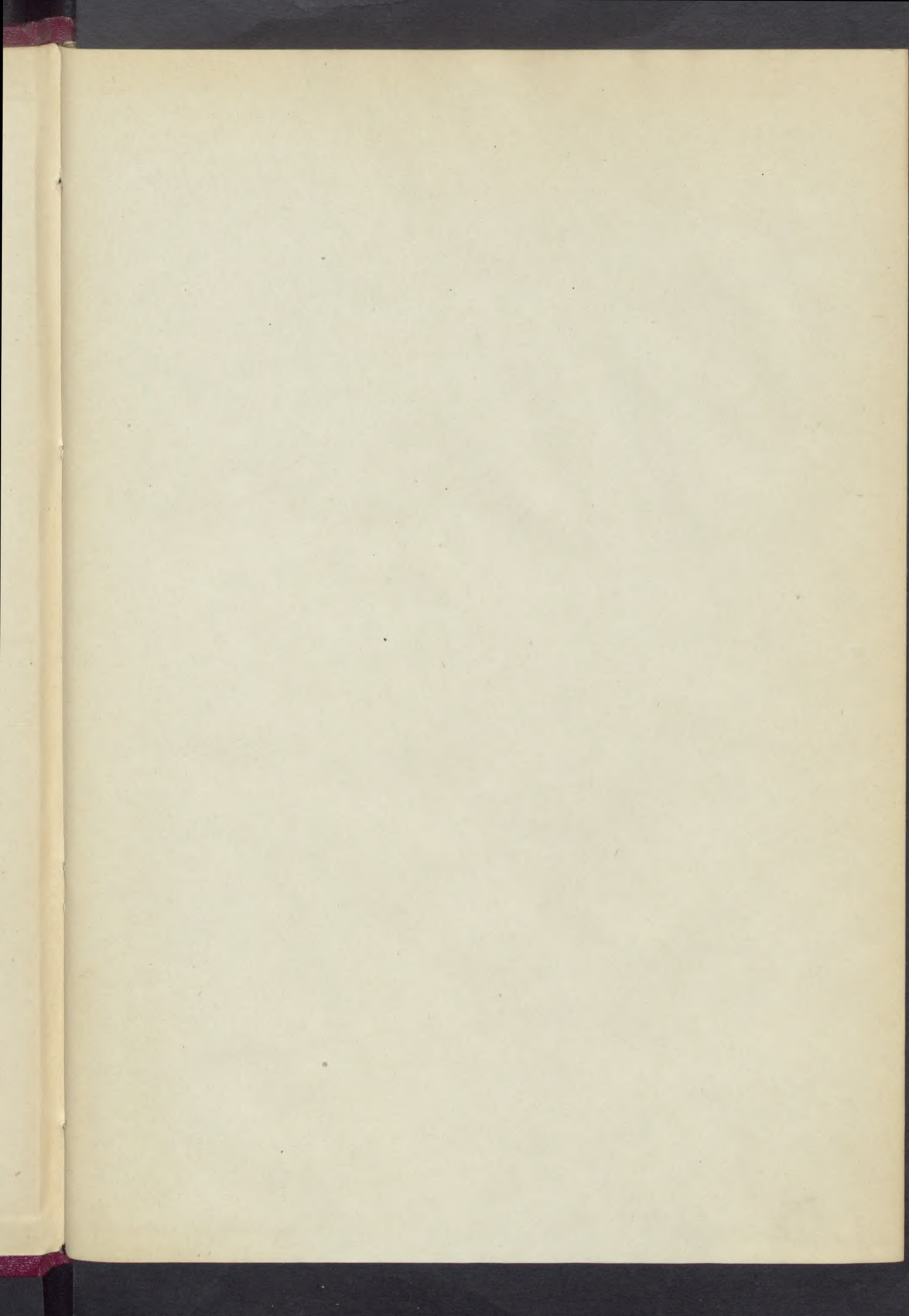

14065

Országos Felsőoktatási
Tanács

8

N.M.

ORSZÁGOS FELSŐOKTATÁSI TANÁCS

8

AZ EGYETEMI TANÁROK,
AZ EGYETEMI TUDOMÁNYOS
SEGÉDSZEMÉLYZET,
AZ EGYETEMI TISZTVISELŐK
ÉS AZ EGYETEMI ALTISZTEK
ELLENI FEGYELMI ELJÁRÁS

SZABÁLYZATTERVEZET

KOLOSVÁRY BÁLINT

ELŐADÓI JELENTÉSE

BUDAPEST 1939

KIRÁLYI MAGYAR EGYETEMI NYOMDA

AZ EGYETEMI TANÁROK,
AZ EGYETEMI TUDOMÁNYOS
SEGÉDSZEMÉLYZET,
AZ EGYETEMI TISZTVISELŐK
ÉS AZ EGYETEMI ALTISZTEK
ELLENI FEGYELMI ELJÁRÁS

SZABÁLYZATTERVEZET

KOLOSVÁRY BÁLINT

BIZOTTSÁGI ELŐADÓ JAVASLATA

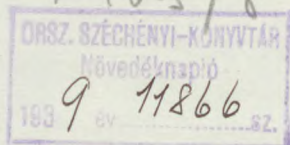
BUDAPEST 1939

KIRÁLYI MAGYAR EGYETEMI NYOMDA

Kézirat gyanánt.

14065/8

A FEGYELMI SZABÁLYZAT TERVEZETÉNEK ÁTTEKINTÉSE

A)

Eljárás az egyetemi nyilvános rendes — és nyilvános rendkívüli — valamint a nyugalmazott rendes vagy rendkívüli tanárok fegyelmi ügyeiben

I. Rész. Az egyetemek fegyelmi hatósága és bírósági szervezete.

- 1—3. §§. Az egyetemek fegyelmi hatósága. Az Egyetemi Tanács, mint fegyelmi bíróság.
- 4. §. A Tanács kiegészítő fegyelmi szervei — a Fegyelmi Bizottság és a fegyelmi biztos.
- 5—8. §§. A Fegyelmi Bizottság tagjainak kijelölése. Az adott esetben eljáró 3 tagú Fegyelmi Bizottság megalakítása, pótlása és kiegészítése.
- 9. §. A Fegyelmi Bizottság feladata és kötelességei.
- 10—11. §§. A fegyelmi biztos választása és feladata az egyetemi közérdek képviselőjeként. Teendői. Külön előadó kiküldése.
- 12. §. Kizárási okok. Érdekeltség

II. Rész. Fegyelmi vétségek és fegyelmi büntetések.

- 13. §. Fegyelmi vétségek.
- 14. §. Fegyelmi büntetések.
- 15—17. §§. Feddés. Pénzbírság. Hivatalvesztés.
- 18. §. Fegyelmi ítéletek mellékkövetkezményei.

III. Rész. A fegyelmi eljárás akadályai. Felfüggesztés.

- 19—20. §§. Nyugalmazás.
- 21. §. Lemondás.
- 22. §. Halál.
- 23. §. Elévülés.
- 24. §. Bűncselekmény.
- 25—29. §§. Felfüggesztés. Mikor kell és mikor lehet felfüggesztést kimondani. Illetménycsökkentés. Felfüggesztés megszüntetése. A vallás- és közoktatásügyi miniszter megerősítő határozata.

IV. Rész. A fegyelmi eljárás.

- 30. §. A fegyelmi eljárás elrendelése és esetei.
- 31. §. Előkészítés és a terhelt nyilatkozata.
- 32. §. Védelem; ügyvédvállás.
- 33. §. Közlés fegyelmi biztossal indítvány céljából.
- 34. §. Fegyelmi biztos indítványa és döntés a fegyelmi elrendelés kérdésében.
- 35. §. A 3 tagú Fegyelmi Bizottság megalakítása.
- 36—38. §§. Eljárás a Fegyelmi Bizottság előtt. Fegyelmi biztos előadása. Terhelt kihallgatása. Döntés az előterjesztett indítványok felett. Kizárási ok eljárás alatti felmerülése.
- 39. §. Bizonyítás felvétel. Tanúk. Eskütétel. Tanúskodás megtagadása.
- 40—43. §§. Eskü szövege.
- 44. §. Szakértők.
- 45—48. §§. A Fegyelmi Bizottság határozata. Indítványok bizonyítás kiegészítése iránt. Bizonyítási szak befejezése. Terhelt végnyilatkozata. Fegyelmi biztos előterjesztése. Javaslattétel külön előadóra bízása.
- 49. §. Fegyelmi Bizottság határozatának javaslat jellege. (Nem „ítélet“.)
- 50. §. Jegyzőkönyv.
- 51—53. §§. Eljárás az Egyetemi Tanács előtt. Az Egyetemi Tanácsnak fegyelmi bírósággént való megalakulása. Érdekeltség kérdése. Kizárási okok feletti döntés. A tárgyalás menete. Esetleges bizonyításkiegekszítés. Terhelt végnyilatkozata. Fegyelmi biztos előterjesztése.
- 54. §. A Tanács ítélethozatala. Az ítélet megszerkesztése.
- 55. §. Az ítélet technikai berendezése.
- 56. §. Az ítélet kihirdetése.
- 57. §. Jegyzőkönyv.
- 58. §. Az ítélet végrehajtása. Az ítéletek nyilvántartási könyve.
- 59. §. Jogorvoslatok.
- 60. §. Észrevételezési jog.
- 61. §. Igazolás.
- 62. §. Újrafelvétel.

V. Rész. A vallás- és közoktatásügyi miniszter főfelügyeleti joga.

- 63—64. §§. A főfelügyeleti jog és intézményes biztosítékai. Az ítélet tudomásulvételének megtagadása.
- 65—66. §§. A miniszter enyhítési joga.

B)

Eljárás az egyetemi tudományos segédszemélyzet; az egyetemi tisztviselők és egyetemi altisztek fegyelmi ügyeiben

- 67. §. Az egyetemi tanárookra vonatkozó A) szabályzat megfelelő alkalmazása.

- 68—71. §§. Eltérések az A) alatti szabályzat intézkedéseitől. A 3 tagú Fegyelmi Bizottság megalakítása. A Bizottság, mint I. fokú eljáró fegyelmi bíróság. Az I. fokú ítélet feloldása. Felelősség a Tanácshoz. Hivatalvesztést kimondó ítélet vallás- és közoktatásügyi miniszterhez való felterjesztésre.

C)

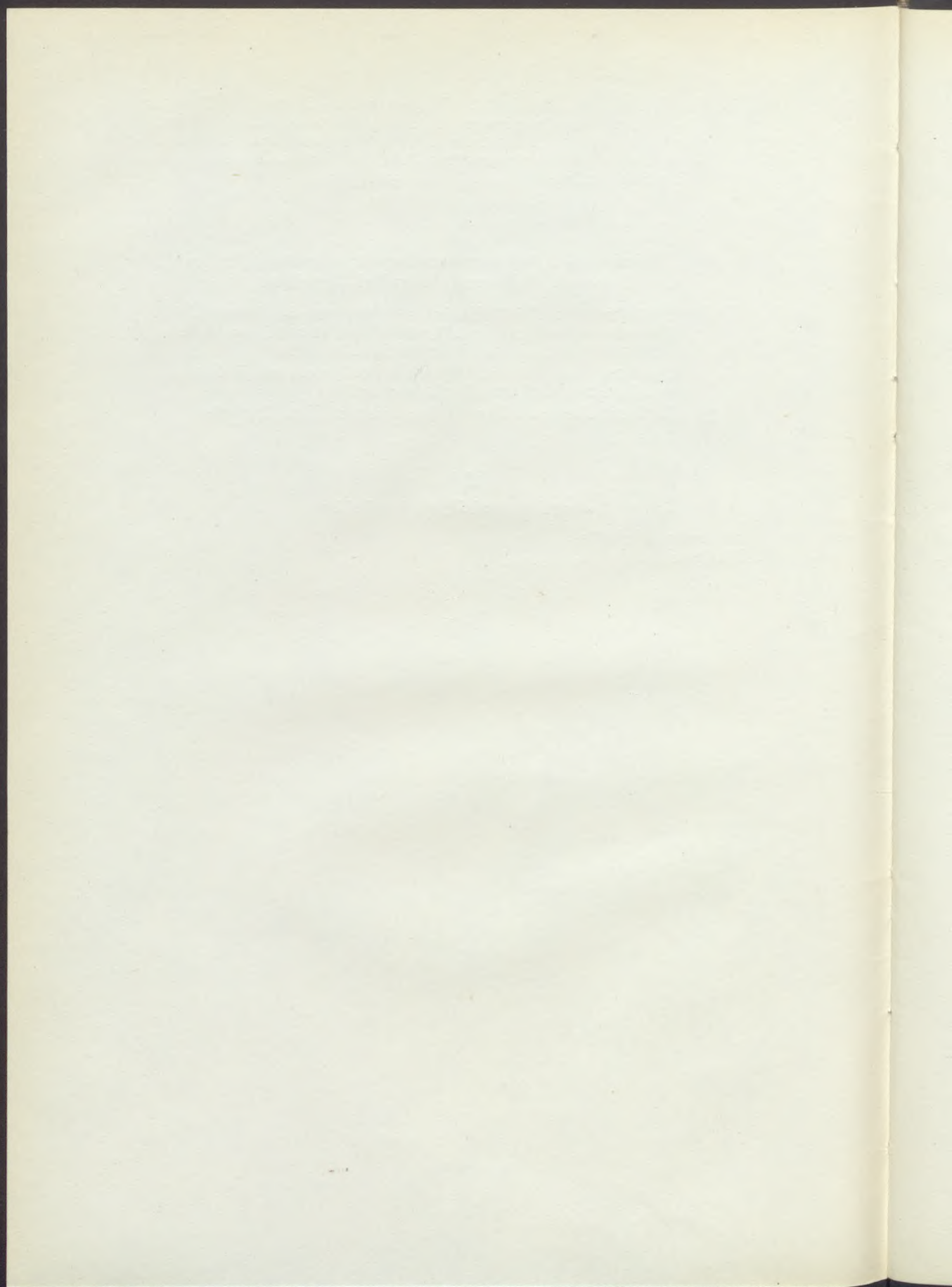
Függelék. Eljárás egyetemi magántanárok ; egyetemi hallgatók és felavatott doktorok fegyelmi ügyeiben

- 72—73. §§. Magántanárok elleni eljárás és a magántanári képesítő szabályzat alkalmazása. Az A) szabályzat kiegészítő alkalmazása. Magántanári cím és venia legendi megvonása.
74. §. Egyetemi hallgatók és felavatott doktorok elleni fegyelmi eljárás. Az eddigi szabályok fenntartása.
75. §. Zárórendelkezés. Államfői megerősítés. Hatálybalépés.

D)

A fegyelmi szabályzat indokolása.

- I. Általános indokolás.
II. Részletes indokolás.

A)

Eljárás az egyetemi nyilvános rendes és nyilvános rendkívüli, valamint a nyugalmazott rendes vagy rendkívüli tanárok fegyelmi ügyeiben

I. RÉSZ.

Az egyetemek fegyelmi hatósága és bírósági szervezete.

1. §. A budapesti kir. magy. Pázmány Péter, a szegedi m. kir. Ferenc József, a debreceni m. kir. gr. Tisza István és a pécsi m. kir. Erzsébet tudományegyetemek, valamint a budapesti m. kir. József Nádor Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem nyilvános rendes, nyilvános rendkívüli, nemkülönben nyugalmazott nyilvános rendes és rendkívüli tanárai felett a fegyelmi joghatóságot a vallás- és közoktatásügyi miniszter főfelügyeleti jogának épségben tartása mellett, mint első és végső fokú fegyelmi bíróság, a rájuk nézve illetékes egyetem tanácsa gyakorolja.

2. §. A Tanács, mint fegyelmi bíróság, a négy tudománykarral alakult budapesti, szegedi, debreceni és pécsi tudományegyetemeken mindenben az egyetemi alkotmánynak megfelelő összeállításában és szervezetében jár el. Az öt tudománykarból alakult m. kir. József Nádor Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetemen ellenben a Műegyetemi Tanácsnak, mint fegyelmi bíróságnak, szervezete annyiban módosul, hogy abban a műegyetemi tudománykarok osztályai részéről a Műegyetemi Tanácsba beküldött tanácsstagok nem vesznek részt. A m. kir. József Nádor Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem tanácsa, mint fegyelmi bíróság, ekként 12-es taglétszámmal (rektor, prorektor; öt dékán és öt prodékán) — a négy tudományegyetem tanácsa pedig, mint fegyelmi bíróság, 10-es taglétszámmal (rektor, prorektor, négy dékán, négy prodékán) alakul. Egyébként az ügy érdemét eldöntő fegyelmi ítéletek meghozatalához, valamennyi egyetemenél a Tanács összes (12, illetve 10) tagjának jelenléte szükséges. Amennyiben valamelyik tanácsstag ellen kizárási ok (12. §) vagy más akadályozó körülmény merül fel, teljes jogú bírói tag gyanánt az akadályozott által képviselt tudománykar szolgálati rang szerint soron következő tanára hívandó be.

3. §. A Tanács tagjaiban időközben beállott személyi változások — különösen az egyik tanévi Tanácsnak a következő tanévi Tanács-csal való felváltódása — a már megindult fegyelmi ügyek folytatólagos ellátását nem gátolja. A Tanács elnökének (Rektor) azonban gondoskodnia kell arról, hogy a Tanácsnak az eljárás korábbi szakában részt nem vett tagjai az eljárás minden előzetes mozzanatáról a fegyelmi határozat meghozatala előtt kimerítően tájékoztassanak.

4. §. A Tanács fegyelmi hatóságát két kiegészítő szervének — a „Fegyelmi Bizottság”-nak és a „fegyelmi biztos”-nak — nem mellőzhető közreműködésével gyakorolja.

5. §. **Fegyelmi Bizottság.** A Fegyelmi Bizottságot a Tanács minden tanév utolsó tanácsülésén szeptember 1-től a következő szeptember 1-ig terjedő egy év tartamára titkos szavazással alakítja meg. A négy tudományegyetemen a jog- és államtudományi kar tanárai közül két rendes fegyelmi bizottsági tagot és két póttagot, a többi karok tanárai közül pedig egyenként egy-egy rendes fegyelmi bizottsági tagot és egy-egy póttagot jelöl ki azok közül, aki a jövő évi Tanácsban rektori, prorektori, dékáni vagy prodekáni minőségben nem foglalnak helyet. Azonos módon történik a Fegyelmi Bizottság megalakítása a József Nádor Műszaki és Gazdaságtudományi egyetemen is, azzal az eltéréssel, hogy a Fegyelmi Bizottság két rendes és két póttagja az ezen az egyetemen hiányzó jog- és államtudományi kar helyett a közigazgatási osztállyal is rendelkező közgazdasági tudományi kar tanárai közül jelölendő ki.

Az ekként öt rendes és öt póttagból — illetőleg a József Nádor Műegyetemen hat rendes és hat póttagból — álló Fegyelmi Bizottság azonban az egyes konkrét fegyelmi ügyekben, nem teljes számban, hanem csak három tagra szorított kollégiumban jár el. A kollégium tagjait a kijelöltek sorából a Tanács fogja ad hoc adandó mandátumával esetenként kiküldeni.

6. §. Az adott esetben eljáró háromtagú Fegyelmi Bizottság elnöke és egyik tagja a négy tudományegyetemen a jog- és államtudományi, a József Nádor Műegyetemen pedig a közgazdaságtudományi karból, harmadik tagja viszont abból a karból veendő, melyhez a fegyelmi eljárás alá vont tanár tartozik. Amennyiben azonban a fegyelmi eljárás a jog- és államtudományi kar, illetőleg a műegyetemi közgazdaságtudományi kar valamely tagja ellen irányulna, a kiküldött háromtagú fegyelmi bizottságnak csak egyik tagja tartozhatik a jogi, illetőleg a közgazdaságtudományi karhoz; elnökének és másik tagjának a többi karok kijelöltjei sorából kell kikerülnie.

7. §. A Fegyelmi Bizottság tagjai kiküldetésük évének lejártával újra választhatók. Ha pedig az 5. § szerinti évenkénti megalakítás időpontjában valamely be nem fejezett fegyelmi ügy volna folyamatban, az annak előkészítésére alakított háromtagú bizottság megbízatása ebben az ügyben és annak jogerős elintézéséig érvényben marad.

8. §. A Fegyelmi Bizottság rendes tagjainak akadályoztatása, illetőleg a velük szemben felmerült kizárási okok esetén, a konkrét fegyelmi ügyben eljárásra hivatott háromtagú bizottság a póttagok behívásával alakítandó meg. Ha a megalakítás így sem volna a kellő számú érdektelen rendes, illetőleg póttag hiányában keresztülvihető: a Tanács kizárólag a tárgyalás alatt álló fegyelmi ügyre szóló hatállyal — a Fegyelmi Bizottság évenkénti megújításánál előírt módon — a sükségszerinti számban fegyelmi bizottsági tagokat választ.

9. §. A Fegyelmi Bizottság feladata az, hogy a felmerült fegyelmi ügyeket a Tanács határozathozatala számára teljesen és minden irányban előkészítse. Összegyűjti a bizonyítékokat, lefolytatja a bizonyítási eljárást és a jogi elbírálásra alkalmas, részletesen megindokolt javaslatot terjeszt a Tanács elé. Eljárásáról tüzetes jegyzőkönyvet készít. Jegyzője az egyetemi tanácsjegyző.

10. §. A fegyelmi biztos. A fegyelmi biztost a Tanács a Fegyelmi Bizottság tagjainak kijelölésével egyidejűleg és szintén egy évre szólóan választja meg a jog- és államtudományi karnak, illetőleg a József Nádor Műegyetemen a közgazdaságtudományi kar közigazgatási osztályának a jövő tanévi Tanácsban helyt nem foglaló tagjai közül. Feladatában — éppúgy, mint az esetenként megalakított háromtagú Fegyelmi Bizottság — a Tanács külön felhívása alapján jár el. Az őt érintő kizárási ok, vagy egyéb akadályozó körülmény esetén a fegyelmi biztosi teendők ellátására a Tanács a jogi karból, illetőleg a József Nádor Műegyetem közgazdasági karának közigazgatási osztályából kijelölt fegyelmi bizottsági tagok egyikét küldi ki.

11. §. A fegyelmi biztos az egyetemi közérdeket képviseli és ekként az egyetemi közérdeket sértő fegyelmi vétség miatt indított fegyelmi eljárásban a közvádoló szerepét tölti be. Mindazonáltal joga és kötelessége, hogy a terhelt mellett szóló körülményeket is méltányos figyelembe részesítse. Szabályszerint ő a fegyelmi ügynek előadója mind a Fegyelmi Bizottságban, mind a Tanács előtt. Azonban a Fegyelmi Bizottságnak, valamint a Tanácsnak is módjában áll, hogy valamely folyamatba helyezett ügyben saját tagjai közül rendeljen ki előadót. Különösen akkor teheti meg ezt a Tanács, ha a Fegyelmi Bizottság javaslatát a fegyelmi biztos észrevételekkel támadta meg. A fegyelmi biztosnak akár ő az ügy előadója, akár nem, sem a Fegyelmi Bizottságban, sem a Tanácsban szavazati joga nincs. A felmerült ügy mielőbbi elintézése érdekében — tekintve a fegyelmi eljárás megindításának előkészítése körüli szerepétől — indítványokat tehet, sürgősség esetén vizsgálati cselekményeket fogantatosíthat és a jelen szabályzat keretein belül jogorvoslatokkal is élhet.

12. §. Kizárási okok. Sem mint fegyelmi biztos, sem mint a Fegyelmi Bizottság tagja vagy jegyzője, sem mint a Tanács bírói tagja vagy jegyzője nem járhat el az:

a) aki a terheltnek vagy sértettnek (feljelentőnek, panaszosnak) egyenes ágon vagy oldalágon — unokatestvérig bezárólag — rokona, vagy apósa, veje, sógora, vagy apósának, anyósának, vejének, menyének, sógorának, sógornőjének testvére, sógornőjének férje, vagy aki a terhelt vagy sértett (feljelentő, panaszos) örökbefogadó vagy nevelőszülője, gyámja, gondnoka, vagy aki az volt;

b) aki a fegyelmi eljárás során, mint a fegyelmi eljárás valamely másik szerve vagy mint védő szerepelt, továbbá maga a sértett (feljelentő, panaszos);

c) akit az ügyben, mint tanút vagy szakértőt kihallgattak, — amennyiben vallomása nem egyedül hivatalos úton tudomására jutott tények előadásából áll;

d) akinek saját elfogulatlansága ellen komoly, megokolt aggályai vannak, vagy aki ellen ilyen aggályokat a terhelt (védője) vagy a fegyelmi biztos támaszt.

A kizárás kérdésében az érdekelt meghallgatása után és az ő távollétében a Tanács határoz. A kizárási okokat a Tanács hivatalból köteles figyelembe venni. A kizárt személy pótlásáról a Tanács a 8. és 10. §§-ban foglalt irányelvek szerint gondoskodik.

II. RÉSZ

Fegyelmi vétségek és fegyelmi büntetések

13. §. **Fegyelmi vétségek.** Fegyelmi vétséget követ el az: a) aki állásával vagy tisztségével járó hivatali kötelességeit szándékosan vagy gondatlanságból súlyosan megszegi; b) az aki életmódjával vagy magaviseletével állásának vagy tisztségének tekintélyét szándékosan vagy gondatlanságból súlyosan sérti vagy veszélyezteti.

14. §. **Fegyelmi büntetések:** a) feddés; b) pénzbírság; c) hivatalvesztés.

15. §. **Feddés.** A feddést az ítélet rendelkező részének kihirdetésével és az ítélet szabályszerű kézbesítésével kell végrehajtani.

16. §. **Pénzbírság.** Kiszabásánál a fegyelmileg elítélt családi és vagyoni viszonyai mérlegelés tárgyává teendők. Legkisebb összege 400 pengő, legfelsőbb határa az elítélt évi törzsilletményeinek negyedrésze. Méltányos esetben a Rector Magnificus a pénzbírság lerovására haladékat vagy részletfizetést engedélyezhet. Ha a lerovás az elítélt fizetéséből havi részletekben való levonás útján történik, a levont összeg a havi fizetés negyedrésztét nem haladhatja meg. A lerovott pénzbírság diákjóléti célokra fordítandó.

17. §. **Hivatalvesztés.** A hivatalvesztés rendszerint együtt jár minden az elítéltet, valamint az utána ellátásra jogosultakat illető igénynek el-

vesztésével. Különös méltánylást érdemlő okból és ha ezt az elítélt anyagi körülményei is indokolják, az ítélet mind az elítéltnak, mind az utána ellátásra jogosultaknak, vagy csupán az utóbbiaknak, ellátási igényeit egészben vagy részben meghatározott mértékben fenntarthatja.

A hivatalvesztést kimondó ítéletnek intézkednie kell arról is, hogy az elítélt elvesztett állásával járt címét megtarthatja és használhatja-e, és hogy alkalmazható-e újra a közszolgálatban.

Amennyiben a hivatalvesztést kimondó ítélet esetleges újrafelvétel folytán hatályon kívül helyeztetnék, a 62. §. szerint kell eljárni.

18. §. Fegyelmi ítéletek mellékkövetkezményei. Bármely jogerősen kiszabott fegyelmi ítélet együtt jár az elítélt által viselt kitüntető egyetemi tisztség (dékáni, prodekáni, rektori, prorektori, kari jegyzői stb. tisztség) elvesztésével. Ezenfelül a feddésre ítéltet két évig, a pénzbírságra ítéltet három évig kitüntető egyetemi tisztségre megválasztani, magasabb illetménnyel egybekötött hivatali állásra kinevezni vagy ilyenre áthelyezni, illetményemelkedéssel járó fokozatba előléptetni, ilyen előlépésre jogosító szolgálatba a jelzett két, illetőleg három évet beszámítani nem lehet. A két, illetőleg háromévi időtartam az ítélet jogerőre emelkedésének napjától számítandó. Ha pedig ez időtartam betelte előtt az elítélt újabb fegyelmi vétségért ismét elítéltetnék, az ezen újabb fegyelmi büntetéshez fűződő fenti jogkövetkezmények időtartama csak a korábbi büntetéssel kapcsolatos időtartam leteltével kezdődik.

III. RÉSZ

A fegyelmi eljárás akadályai

Felfüggesztés

19. §. Nyugalmazott tanárok. Nyugállományú tanárok ellen akár korábbi, akár nyugdíjas állapotukban elkövetett fegyelmi vétségért csak akkor van helye fegyelmi eljárásnak, ha a vétség olyan súlyos természetűnek látszik, hogy hivatalvesztést vonhat maga után.

20. §. A folyamatban lévő fegyelmi eljárás megszüntetendő, ha a fegyelmi eljárás alá vont tanár az eljárás alatt nyugalomba helyeztetik. Az ilyen eljárás közben való nyugalombahelyezés azonban csak a Tanács, mint fegyelmi bíróság, javaslatára történhetik. Eziránti javaslatot pedig a Tanács oly esetben tehet, ahol a fegyelmi eljárás alá vont tanár terhére felhozott cselekmények vagy mulasztások enyhébb beszámítás alá esnek, vagyoni felelősség őt nem terheli, de a szolgálatból való kiválása közérdekből kívánatos. A korhatár elérése miatti nyugalombahelyezést jelen § nem akadályozza. A fegyelmi eljárás folytatására ilyenkor a 19. § rendelkezése az irányadó.

21. §. **Lemondás.** Nem lehet fegyelmi eljárást indítani, a már megindított fegyelmi eljárást pedig abba kell hagyni akkor, ha a fegyelmi felelősség alá eső személy állásáról és az őt, valamint az utána esetleg ellátásra jogosultakat megillető ellátási igényekről az eljárás megindítása előtt, vagy a már folyamatban lévő eljárás alatt, de az ügyet befejező határozat jogerőre emelkedése előtt, írásbeli nyilatkozatban lemond, és lemondását az arra illetékes hatóság elfogadja. Ha azonban a fegyelmi vétség oly súlyos természetű, hogy hivatalvesztést vonhat maga után, akkor a már folyamatban levő eljárást nem lehet abbahagyni, hanem a lemondásra való tekintet nélkül be kell azt fejezni.

A lemondás a vagyoni felelősséget nem érinti. Ha a lemondott az elévülés időbeli keretén belül utóbb újra közszolgálati alkalmazásba lép, a fegyelmi eljárás ellene azonnal megindítandó, illetőleg az abbahagyott eljárás újra felveendő.

22. §. **Halál.** Nem indítható meg a fegyelmi eljárás, és ha már megindított volna, megszüntetendő, ha a fegyelmi felelősség alá eső személy az eljárás megindítása, illetőleg jogerős befejezése előtt meghal.

23. §. **Elévülés.** A fegyelmi eljárást kizárja az elévülés, ami akkor áll be, ha a vétségnek minősülő cselekmény vagy magatartás óta öt év eltelt és ezidő alatt a fegyelmi felelősség alá eső személy ellen újabb marasztaló fegyelmi határozat nem hozatott. Minden ily határozat az elévülés folyását megszakítja. Nem esik elévülés alá az oly fegyelmi vétség, mely súlyosságánál fogva a tényleges szolgálatban álló személyeknél hivatalvesztéssel volna büntetendő.

24. §. **Bűncselekmény.** Amennyiben valamely hivatalból üldözendő bűncselekmény tényállását kimeríteni látszó fegyelmi vétség miatt bűnvádi eljárás tetetett folyamatba, ennek jogerős befejezéséig fegyelmi eljárás rendszerint nem indítható; ha pedig a fegyelmi eljárás már korábban elrendeltetett volna, annak lefolytatása felfüggeszthető. Utóbbi esetben az illetékes királyi ügyészség vagy járásbíróság megkeresésével és az 1929:XXX. tc. 94. § (2) bekezdésében foglaltakhoz hasonló módon, a bűnügy soronkívüli elintézését lehet szorgalmazni. Ha azonban a fegyelmi vétség tényállását a bűnvádi eljárástól függetlenül is meg lehet állapítani, és a közszolgálat vagy a terhelt érdeke a fegyelmi eljárás sürgős befejezését teszi szükségessé, a fegyelmi eljárás a bűnvádi eljárásra tekintet nélkül is folytatható és befejezhető. A fegyelmi iratoknak a kir. ügyészséggel, illetőleg a járásbíróssággal ilyen esetben leendő közlése felől a fegyelmi ítélet felülvizsgálata alkalmából a vallás- és közoktatásügyi miniszter határoz.

25. §. **Felfüggesztés.** A fegyelmi eljárás megindításával egyidejűleg vagy annak folyamán bármikor fel kell függeszteni a fegyelmi ügy terheltjét, ha

a) a terhére rótt cselekmény vagy magatartás oly súlyos vagy botrányt okozó, hogy a hivatali állás méltósága vagy az egyetem érdeke állásából való eltávolítását teszi szükségessé;

b) ha a terhelt ellen emelt és valószínűsített vád annyira súlyos, hogy hivatalvesztést vonhat maga után;

c) ha a terhelt ellen a rendes bíróság előtt folyó bűnügyben előzetes letartóztatást vagy vizsgálati fogságot rendeltek el, vagy vizsgálatot, illetőleg főtárgyalást tűztek ki, vagy a vád alá helyező végzést, illetőleg bűnösséget megállapító ítéletet hoztak, továbbá olyan bűnügyben, mely nyereségvágyból elkövetett büntett vagy vétség, vagy olyan büntett vagy vétség miatt folyik ellene, amely hivatalvesztéssel jár, tekintet nélkül arra, hogy az említett büntetőhatározatok jogerősek-e vagy sem;

d) ha a terheltet gondnokság alá helyezték, vagy ellene jogerős határozattal csődöt nyitottak.

26. §. **Fel lehet függeszteni a fegyelmi felelősség alá vont terheltet,** ha

a) bűnügyi eljárás van ellene folyamatban;

b) ha továbbműködése a vizsgálat eredményét veszélyeztetné, vagy helyrehozhatatlan kárt okozna, vagy az egyetem békéjét és rendjét zavarná. A két utóbbi esetben arra az időtartamra, melyre a terhelt hivatalból vagy saját kérelmére esetleg szabadságot kapott, a felfüggesztés mellőzendő, s ha már elrendeltetett volna, megszüntetendő.

27. §. **Illetményesökkentés.** A felfüggesztés illetménycsökkentéssel jár. A csökkentés a felfüggesztés tartamára szól, a felfüggesztést kimondó végzésben pontosan meghatározandó, és a lakáspénz (vagy természetbeni lakás), valamint a családi pótlék érintése nélkül, legfeljebb a felfüggesztett törzsilletményeinek feléig terjedhet. Az állásába visszahelyezett a felfüggesztés alatt visszatartott járandóságait a terhére esetleg megállapított fegyelmi pénzbírságnak és az eljárás költségeinek levonásával visszakapja.

28. §. **A felfüggesztés megszűnése.** A felfüggesztés az ügy érdemi részében hozott határozat jogerőre emelkedésével rendszerint hatályát veszti. Kivételes és megokolt esetekben azonban a fegyelmi ügy érdemi eldöntése előtt is lehet a felfüggesztés megszüntetése tárgyában határozni.

29. §. **A felfüggesztés elrendelése vagy megszüntetése a Tanács joga,** illetőleg kötelessége. Mindkét irányú határozatát a vallás- és közoktatásügyi miniszter erősíti meg.

IV. RÉSZ

A fegyelmi eljárás

30. §. Egyetemi tanár ellen a fegyelmi eljárás elrendelésére csupán az Egyetem Tanácsa jogosult. A fegyelmi eljárás elrendelhető: a) hivatalból; b) feljelentésre; c) a vallás- és közoktatásügyi miniszter felszólítására és d) az érdekelt saját kérelmére.

31. §. **Előkészítő eljárás.** Ha az eljárás megindítását nem az érdekelt kérte önmaga ellen (30. § a)–c) pontok), a rektor, mint a Tanács elnöke, írásbeli felhívást intéz hozzá azzal, hogy a hivatalból észlelt szabálytalanságok felől, illetőleg a miniszteri felszólításban vagy feljelentésben foglaltakra nézve, nyolc nap alatt írásban nyilatkozzék. A nyilatkozat a rektori felhívásban pontosan megszövegezett kérdőpontokra adott feleletekkel teendő meg.

32. §. **Védelem.** A terhelt a rektori felhívásra adott nyilatkozatában egyúttal védőt is nevezhet meg, aki őt az eljárás minden szakában képviseli. Védőnek gyakorló ügyvéd, vagy oly személy vallható, aki szintén a jelen szabályzat alá tartozik.

33. §. **Közlés fegyelmi biztossal.** A 31. § szerint záros határidő leteltevel a rektor a hivatalból észlelt szabálytalanságokat, a feljelentést, illetőleg a miniszteri felszólítást vagy az érdekelt kérelmét és utóbbinak nyilatkozatát közli a fegyelmi biztossal. Egyben felhívja őt arra, hogy a szükségesnek látszó vizsgálati cselekmények megejtésével szerzendő tájékozódása alapján a fegyelmi eljárás elrendelése vagy el nem rendelése tárgyában, nyolc napon belül, indítványt terjesszen elő. Megokolt esetben a vizsgálóbiztos indítványának előterjesztésére a rektor két ízben további nyolc-tíznapos haladékokat engedélyezhet.

34. §. A fegyelmi biztos indítványának beérkezése után a Tanács a fegyelmi eljárást vagy elrendeli vagy mellőzi. Nem mellőzheti azonban akkor, ha az eljárás megindítását a vallás- és közoktatásügyi miniszter kívánta (30. § c)). Ily esetben a Tanács, amennyiben az eljárás megindítására megfelelő alapot nem látna, felvilágosító irattal fordulhat a miniszterhez és kifejtheti az eljárás mellőzése mellett szóló okokat. Ha a vallás- és közoktatásügyi miniszter a Tanács álláspontját magáévá teszi, vagy 30 napon belül arra választ nem ad, a fegyelmi eljárás elrendelésére vonatkozó felhívása visszavontnak tekintendő. Ellenkező esetben a Tanács a fegyelmi eljárást elrendelni és lefolytatni köteles. Ha az eljárás nem a vallás- és közoktatásügyi miniszter felszólítására tétetik folyamatba, a Tanács az eljárásról, valamint az egyidejűleg vagy később elrendelt felfüggesztésről is a minisztert haladéktalanul értesíti.

35. §. **Fegyelmi Bizottság megalakítása.** A fegyelmi eljárás elrendelését kimondó tanácsi határozattal egyidejűleg a Tanács az 5. § szerint kijelöltekből megalakítja az adott ügyben eljárni hivatott háromtagú

Fegyelmi Bizottságot, és megvizsgálja, hogy a tagok és a fegyelmi biztos személyében kizárási ok nem forog-e fenn, s ebben az irányban magukat a Fegyelmi Bizottságba kiküldött tagokat és a fegyelmi biztost, valamint a terheltet is nyilatkozattételre hívja fel. Esetleg megállapított kizárási oknál gondoskodik az érdekeltek pótlásáról (8. §). Az eljárás lefolytatására záros határidőt tűzhet ki, melyet szükség esetén meg is hosszabbíthat. A Fegyelmi Bizottságot megalakító tanácsi határozatban a kivizsgálandó körülmények tüzetesen megjelölendők.

36. §. **Eljárás a Fegyelmi Bizottság előtt.** A Fegyelmi Bizottság elnöke a megalakításról vett rektori közlés után a Bizottságot haladéktalanul összehívja, s erről a fegyelmi biztost, a tanácsjegyzőt és a terheltet (védőjét) egyidejűleg értesíti. A Fegyelmi Bizottság ülésén a Bizottság elnöke megjelöli röviden az ülés tárgyát és az eljárásnak eddig felmerült mozzanatait. Ezután a fegyelmi biztos ismerteti a terhelt elleni vádpontokat és javaslatot tesz a lefolytatandó bizonyítási eljárásra. Megjelöli a beszerzendő okiratokat, a kihallgatandó tanúkat, szakértőket, az esetleg megejtendő pénztári vagy intézeti vizsgálatot, vagy a Gazdasági Hivatalból bekérendő felvilágosításokat.

37. §. A fegyelmi biztos előadása után az elnök a terheltet a Bizottság elé szólítja és felolvassa előtte a nyilatkozat végett vele már közölt rektori iratban foglalt vádpontokat (31. §) azzal, hogy védekezését és a bizonyításra vonatkozó javaslatait terjessze elő. Ha a terhelt (vagy védője) nem érezné magát a védekezésre teljesen felkészültnek, kellő indokolás mellett a Fegyelmi Bizottságtól nyolc napig terjedhető halasztást kérhet, esetleg azért is, hogy védekezését és a bizonyításra vonatkozó javaslatait írásban adhassa elő. A haladékul adott idő leteltével, illetőleg, ha a terhelt a védekezésre nyomban kész, a Fegyelmi Bizottság az előterjesztett indítványokról (beszerzendő bizonyítékok, okiratok, tanúkihallgatások, szakértő meghallgatása stb.) határozatot hoz. Emellett azonban nincs akadálya annak sem, hogy a fegyelmi bizottsági eljárás befejezéséig a bizonyítás kiegészítése az ügy valamely részletének minél teljesebb kiderítése érdekében meg ne történhessék.

38. §. Amennyiben a fegyelmi bizottsági eljárás közben oly kizárási ok merülne fel, melyet a Bizottság megalakításánál a Tanács nem észlelhetett, a bizottsági eljárás felfüggesztése mellett a rektornak sürgős jelentés teendő abból a célból, hogy a kizárási ok tárgyában a Tanács döntsön és a Bizottság netalán szükségessé váló kiegészítése, pótlása iránt intézkedjék. A Tanács e részben hozandó határozatáig a Fegyelmi Bizottság eljárása szünetel.

39. §. **Bizonyításfelvétel.** A bizonyításfelvételt a Fegyelmi Bizottság a fegyelmi biztos jelenlétében foganatosítja. A tanúk és szakértők külön-külön és egyenként hallgatandók meg. Meghallgatásuk alkalmával rendszerint sem a terhelt, sem védője nem lehet jelen, de a tanúk vallomásáról és a szakértői véleményekről részletesen tájékoztatandó. Éppen így

azokról a vizsgálati cselekményekről is, melyeket az előkészítés szakában a szükséghez képest még a fegyelmi biztos foganatosított, de amelyeknek a Fegyelmi Bizottság előtt különben kívánatos megismétlése eszközölhető nem volt. A terhelt (védője) a tanúk, illetőleg szakértők által előadottakra észrevételeit azonnal megteheti. Olyan bizonyítékot, mely vele nem közöltetett, s melyre ekként észrevételeket sem tehetett, vele szemben felhasználni nem szabad. A Fegyelmi Bizottság szükség esetén terheltnek és a tanúknak (szakértőknek), egymással való szembesítését is elrendelheti; ilyenkor a Bizottság elnöke útján a terhelt (védője) is tehet fel azokhoz kérdéseket. Kérdéseket egyébként a tanukhoz (szakértőkhöz) csak a Fegyelmi Bizottság tagjai és a fegyelmi biztos intézhetnek.

40. §. **Tanúk.** A tanúkat a Fegyelmi Bizottság elnöke idézi meg. Ha a megidézettek megjelenni vonakodnak, vagy anélkül, hogy érdekeltségre hivatkozhatnának (12. §) a vallomástételt megtagadnák, a Bizottság elnöke kihallgatásuk céljából, nevük és a kérdőpontok közlése mellett, a tanúk lakhelye szerint illetékes kir. járásbírósgót keresi meg.

41. §. Megjelent és vallomásra kész tanúk kihallgatásuk előtt megkérdezendők, hogy vallomásukat hajlandók-e esküvel is megerősíteni? Nemleges válasz a tanúvallomás értékének mérlegelésénél veendő figyelembe; a tanúvallomás ebben az esetben semmiesetre sem tekintendő döntő erejűnek. Igenleges válasz esetén a Bizottság elnöke figyelmezteti a tanút a B. T. K. 220. §-ának a hamis esküt büntető intézkedéseire. A megesketés kérdésében a Fegyelmi Bizottság belátása szerint határoz.

42. §. A vallomástételt jogosan megtagadhatja az a tanú, akire nézve a 12. § kizárási okai fennforognak, vagy az, akinek vallomásából önmagára vagy közvetlen hozzátartozójára kár vagy szégyen származhatnék. Ezenfelül a tanúságtételnek az 1896 : XXXIII. tc. 204. §-ában foglalt akadályai a fegyelmi eljárásban figyelembe veendőek.

43. §. **Az eskü.** Az eskü szövege a következő:

„Esküszöm a mindentudó és mindenható Istenre, hogy legjobb tudásom és lelkiismeretem szerint a valót és csakis a valót mondtam el, s hogy abból semmit el nem hallgattam. Isten engem úgy segéljen.“ Akik esküt tenni vallásos meggyőződésből vonakodnak, ahelyett a következő ünnepélyes fogadalmat teszik le: „Becsületemre és lelkiismeretemre fogadom, hogy legjobb tudásom és lelkiismeretem szerint a valót és csakis a valót mondtam el, s hogy abból semmit el nem hallgattam.“

44. §. **Szakértők.** A szakértőket illetően általában a tanúkra vonatkozó szabályok alkalmazandók. Kiválasztásuknál a terhelt is meghallgandó. Érdekelt vagy elfogult szakértőt (12. §) alkalmazni nem lehet. A kiválasztás ellen a terhelt kifogást emelhet, efelett a Tanács az ügy érdemleges tárgyalása során határoz. A szakértői vélemény egész terjedelmében jegyzőkönyvbe veendő és a szakértő által sajátkezűleg aláírandó.

45. §. **A Fegyelmi Bizottság határozata.** Mielőtt a Fegyelmi Bizottság a bizonyítási eljárást lezárná; az elnök mind a fegyelmi biztost, mind a terheltet (védőjét) nyilatkozatra hívja fel, hogy a bizonyítás kiegészítése tekintetében óhajtanak-e indítványt tenni. Az esetleges indítványok felett a Bizottság belátása szerint határoz, és ha a bizonyítás kiegészítését az ügy minél teljesebb kiderítése céljából szükségesnek látja, lefolytatja azt; ellenkező esetben mellőzi, s ezzel az eljárás bizonyítási szakát befejezettnek nyilvánítja.

46. §. A bizonyítási szak befejezése után a terheltnek (védőjének) egyszeri, élőszóval való nyilatkozattételre van joga. Ez a nyilatkozat egyéb, mint a bizonyítékok méltatására és a fegyelmi jogszabályok alkalmazásának vitatására nem vonatkozhatik. Azt, hogy a nyilatkozat a megszabott körön túl ne terjedjen, az elnök figyelmeztetéssel — ennek eredménytelensége esetén — szómegvonással biztosítja.

47. §. A nyilatkozat elhangzása után a Fegyelmi Bizottság zárt ülésében a fegyelmi biztos teszi meg az ügy érdemét illető, s a bizonyítási jogi kérdésekre részletesen kiterjedő előterjesztését. Indokolt esetben a Bizottság elnöke az előterjesztésre 8 napi haladékot adhat.

48. §. Ha a fegyelmi biztos előterjesztése feletti tanácskozás folyamán az tűnnék ki, hogy a Fegyelmi Bizottság és a fegyelmi biztos állásfoglalása egymástól lényegesen eltérnek, vagy ha a fegyelmi biztos előterjesztése a Fegyelmi Bizottság szavazásánál többséget nem nyer, az Egyetemi Tanács elé viendő fegyelmi bizottsági javaslat és indokolás 8 napon belüli elkészítésével a Bizottság egyik tagját kell megbízni.

49. §. A Fegyelmi Bizottság határozata nem I. fokú ítélet, hanem az Egyetem Tanácsa, mint fegyelmi bíróság számára kidolgozott és részletesen megokolt javaslat, melyet a Tanács ítéletének alapjául szolgálható ítélet-tervezet alakjában kell megszerkeszteni. Tehát formai jogorvoslat ellene nincs, de a terheltnek írásban kikézbcsítendő. A terhelt, valamint a fegyelmi biztos azt, a kézbesítéstől számított 8 napon belül, észrevételekkel megtámadhatja.

50. §. **Jegyzőkönyv.** A Fegyelmi Bizottság egész eljárásáról pontos jegyzőkönyvet kell készíteni, mely a Fegyelmi Bizottság javaslatának mellékleteként terjesztendő az ügyben ítélethozatalra hivatott Egyetemi Tanács, mint fegyelmi bíróság elé.

51. §. **Eljárás az Egyetemi Tanács előtt.** A Fegyelmi Bíróságnak a 49. § szerinti érdemi javaslata az összes iratokkal együtt az Egyetemi Tanács elé kerül. Az Egyetemi Tanács, mint fegyelmi bíróság a 2. és 3. §§-ban meghatározott összetételben jár el. Ülését a rektor hívja össze, ki a fegyelmi ügy tárgyalását az ügy rövid megjelölésével nyitja meg. A Tanács mindenekelőtt a saját tagjai részéről fennforgó kizárási okok és az esetleges szükséges pótlások felől határoz. A rektor e részben magukhoz a Tanács bírói tagjaihoz intéz kérdést, majd a terheltet és a fegyelmi biztoshoz. Szabály szerint megalakulnak a fegyelmi bíróság-

ként eljáró Tanács csak a kizárás kérdésében felmerült bejelentések eldöntése, illetőleg szükségessé vált pótlások (2. §) foganatosítása után jelenthető ki. Amennyiben valamely kizárási ok csak az eljárás későbbi mozzanatában merülne fel, vagy válnék ismeretessé, az eljárást azonnal fel kell függeszteni mindaddig, míg a kérdéses kizárási ok felől és a szükségessé vált pótlásról a Tanács határozatot nem hozott.

A kizárási okok feletti döntés zárt ülésen és az érdekelt bíró részvétele nélkül hozott határozatban történik. Szavazategyenlőség esetén az az álláspont válik határozattá, melyhez az elnök csatlakozott.

52. §. A Tanács előtti érdemleges tárgyalás a fegyelmi ügynek a rendszerinti előadó (fegyelmi biztos), illetőleg a Tanács tagjaiból külön kiküldött előadó (v. ö. 11. §) által előterjesztett minden irányú, részletes ismertetésével kezdődik meg. Az ismertetés elhangzása után a terhelt (védője) és a fegyelmi biztos hívandók fel nyilatkozattételre aziránt, hogy kívánják-e a Fegyelmi Bizottság előtt lefolytatott bizonyítási eljárás kiegészítését? Ilyen indítványt a Tanács tagjai is tehetnek. Miután azonban a Tanács rendszerint a Fegyelmi Bizottság által megállapított tényállás alapján ítél, az előtte való bizonyítás kiegészítésének csak a következő esetekben adhat helyet: a) ha a Fegyelmi Bizottság által megállapított tényállás hiányos; b) ha a Fegyelmi Bizottság előtt fel nem használt bizonyítékok beszerzése az ügy valamely lényeges részletének felderítése érdekében kívánatos, és ha c) a Fegyelmi Bizottság előtt lefolytatott bizonyító eljárás egyes vonatkozásai annyira fontosak, hogy a Tanács előtti megismétlésük az ügy eldöntése szempontjából kívánatosnak látszik. Az Egyetemi Tanács előtt esetleg szükségessé vált bizonyítási eljárásra egyébként a 39.—40. §§-ok rendelkezései megfelelően alkalmazandók.

53. §. Ha a Tanács előtt a bizonyítás kiegészítésének szüksége nem merült fel, vagy ha felmerült és szabályszerűen lefolytatott, a rektor a terheltet (védőjét) megkérdezi, hogy az ügy érdemét illető tényről, vagy jogkérdésről óhajt-e nyilatkozatot tenni. (V. ö. 46. §.) A terhelt (védője) nyilatkozata után a Tanács zárt ülésben a fegyelmi biztost, majd — ha az ügynek külön tanácsi előadója rendeltetett volna (v. ö. 11. §) — a külön előadót felhívja az ügy érdemét illető részletes előterjesztésének megtételére.

54. §. **Ítélethozatal.** Az előadói előterjesztés feletti tanácskozás után, és a bizonyítékok szabad mérlegelése mellett a Tanács titkos szavazással hozza meg határozatát arról, hogy magáévá teszi-e a Fegyelmi Bizottság javaslatát és annak indokolását. A javaslat elfogadása az indokolás egészbeni vagy részben való módosítását nem akadályozza. A Bizottsági javaslat vagy indokolás el nem fogadása esetén, a Tanács állásfoglalásának megfelelő ítélet vagy indokolás megszövegezésére a fegyelmi biztos, illetőleg a külön tanácsi előadó kérendő fel. Ilyenkor a Fegyelmi Bizottság javaslatától való eltérés külön is megindokolandó.

55. §. Az ítéletnek három része van: a) az ítélet feje, b) az ítélet rendelkező része és c) az ítélet indokolása. Az ítélet feje a bíróság megnevezését, az ügyben érdekelték és az ügy tárgyának rövid megjelölését és az ítélelhozatal idejét és helyét tartalmazza. Az ítélet rendelkező része a terheltet vagy felmenti, vagy marasztalja, s utóbbi esetben szabatosan meghatározza a megállapítást nyert fegyelmi vétséget vagy vétségeket és a kimért fegyelmi büntetést. Netalán felmerült kártérítési igények érvényesítése a rendes bíróság elé utalandó.

Az ítélet indokolása a tényállás rövid összefoglalását, a bizonyítékok mérlegelését, a tényállás jogi minősítését és az enyhítő, valamint súlyosbító körülmények felsorolását tartalmazza.

56. §. **Az ítéletek kihirdetése.** Az ítélet kihirdetése az ítélet meghozatala után a Tanács ülésében és a terhelt (védője) jelenlétében történik. Terjedelmesebb ügyeknél az indokolás kihirdetésétől — az ítélet kikézbésítésére hivatkozással — el lehet tekinteni. Az ítélet tudniillik indokolásával együtt a szóbeli kihirdetéstől számított 8 napon belül hiteles kiadványban a terheltnek kikézbésítendő. A hiteles kiadványt a rektor (vagy helyettese) írja alá. Az ítélet kísérő iratában a marasztalt figyelmeztetendő arra, hogy az ítélet elleni esetleges észrevételeit 8 napon belül a Tanács útján a vallás- és közoktatásügyi miniszterhez benyújthatja.

57. §. **Jegyzőkönyv.** Az Egyetemi Tanács előtti tárgyalásról jegyzőkönyv készítendő, melyben az eljárás a maga lényeges kereteiben vázlatosan feltüntetendő.

58. §. **Az ítélet végrehajtása.** A jogerős ítélet végrehajtásáról a rektor gondoskodik, aki egyúttal a fegyelmi eljárás alá vontakról nyilvántartási könyvet köteles vezetni. A nyilvántartási könyvbe a következő adatok vezetendők be: a) a fegyelmi eljárás alá vont egyén neve és állása, b) a jogerős felmentő vagy marasztaló ítélet a kiszabott fegyelmi büntetéssel, valamint az esetleges miniszteri enyhítés megjelölésével együtt; c) a jogerős hivatali felfüggesztés; d) a fegyelmi ítélet erkölcsi hatásának (mellékkövetkezményeinek, l. 18. §) időtartama. A nyilvántartási könyv, mint bizalmas természetű okmány a rektor személyes felügyelete mellett zárt helyen kezelendő.

59. §. **Jogorvoslatok.** Az egyfokú bíraskodásra tekintettel, forma szerinti jogorvoslatnak helye nincs. A fegyelmi ügyekben érdekelték javára azonban, az eljárás kontradiktórius jellegétől eltekintve, a szabályzat három irányban biztosít különleges védelmet. Elismeri tudniillik a) az észrevételezés jogát; b) az igazolás lehetőségét és c) az újrafelvételt.

60. §. **Észrevételezési jog.** A Fegyelmi Bizottságnak javaslata ellen a kézbesítéstől számított 8 napon belül mind a terhelt, mind a fegyelmi biztos a Tanács elé észrevételeket terjeszthet (49. §). Az Egyetemi Tanács ítéletét a kézbesítéstől számított 8 napon belül szintén meg-

támadhatja a marasztalt, a vallás- és közoktatásügyi miniszterhez a Tanács útján előterjesztendő észrevételekkel (56. §).

61. §. **Igazolás.** A jelen szabályzat előírta záros határidők elmulasztása esetén, ha a mulasztás az érdekeltnek fel nem róható, igazolásnak van helye. Az igazolás elfogadása felett a Fegyelmi Bizottság előtti eljárásban a Fegyelmi Bizottság; az Egyetemi Tanács előtti eljárásban az Egyetemi Tanács végérvényesen határoz.

62. §. **Újrafelvétel.** Jogerős ítélettel eldöntött fegyelmi ügyben újrafelvételnek van helye, ha a) olyan, az ügy lényegére vonatkozó, új bizonyíték merül fel, mely az alapeljárás során nem használtatott fel s melyre nézve az érdekelt valószínűsíteni tudja, hogy azt hibáján kívül fel nem használhatta; b) ha valamely olyan ténynek a valósága, melyre az alapeljárásban hozott ítélet alapítva volt, büntető vagy polgári bírósági jogerős ítélettel megcáfoltatott.

Az alapeljárásban elítéltnak terhére az újrafelvételt — az elévülési időn belül (23. §) — a fegyelmi biztos kérheti. Az elítélt javára pedig bár mikor kérheti maga az elítélt, vagy halála esetén házastársa, leszármazója vagy testvére. Abban a kérdésben, hogy az újrafelvételnek van-e helye vagy nincs, az Egyetemi Tanács végérvényesen határoz. Az újrafelvételi eljárásra egyébként az alapeljárás szabályai az irányadók.

V. RÉSZ

A vallás- és közoktatásügyi miniszter főfelügyeleti joga

63. §. Az egyetemek fegyelmi hatóságának gyakorlása és jelen fegyelmi szabályzat sértetlen megtartása felett a főfelügyeleti jog a mindenkori m. kir. vallás- és közoktatásügyi minisztert illeti.

64. §. Főfelügyeleti jogánál fogva a vallás- és közoktatásügyi miniszter

a) a fegyelmi eljárás hivatalból való elrendelésére az Egyetemi Tanácsot felszólíthatja (30. § c);

b) a Tanács által hivatalból vagy feljelentésre, vagy saját kérelemre elrendelt fegyelmi eljárásról — az elrendeléssel egyidejűleg — tudomásulvétel végett értesítendő (34. §);

c) a Tanács által elrendelt felfüggesztés, illetőleg felfüggesztés megszüntetése tárgyában kelt határozat a vallás- és közoktatásügyi miniszterhez megerősítés végett felterjesztendő (29. és 34. §§);

d) Az Egyetemi Tanács fegyelmi ítéletei a marasztalt esetleges észrevételeivel (v. ö. 56., 60. §§), valamint a Tanácsnak ezekre az észrevételekre netalán szükségesnek tartott megjegyzéseivel együtt tudomásulvétel és a főfelügyeleti jog gyakorlása céljából a vallás- és közoktatásügyi miniszterhez a marasztalt részére biztosított és az ítélet kézbesíté-

sétől számítandó 8 napos határidő leteltével haladéktalanul felterjesztendő.

65. §. A vallás- és közoktatásügyi miniszter a tudomásulvételt megtagadhatja, ha úgy találja, hogy a hozzá felterjesztett fegyelmi ítélet a fegyelmi szabályzat anyagi vagy eljárási előírásainak megsértésével hozatott. A tudomásulvétel megtagadása esetén — ami ugyanazon ügyben csak egy ízben gyakorolható — a fegyelmi ügy újra való letárgyalása mellett új ítélet hozandó.

66. §. Hivatalvesztést kimondó fegyelmi ítélet esetében a vallás- és közoktatásügyi miniszter az ítélet tudomásulvétele mellett enyhítési joggal élhet. Vagyis az ellátási igények fenntartásával kimondott hivatalvesztést pénzbírságra — az ellátási igények fenntartása nélkül kimondott hivatalvesztést pedig az ellátási igényeket nem érintő hivatalvesztésre — változtathatja.

Ha a vallás- és közoktatásügyi miniszter a fegyelmi ítéletet tudomásul veszi, vagy ha a felterjesztéstől számított 30 napon belül nem nyilatkozik, az ítélet jogerőssé és végrehajthatóvá válik.

B)

Eljárás az egyetemi tudományos segédszemélyzet, az egyetemi tisztviselők és egyetemi altisztek fegyelmi ügyeiben

67. §. Az egyetemi tanárookra vonatkozó fegyelmi szabályzat megfelelő alkalmazása. Amennyiben a 68. § másképen nem intézkedik, a jelen Szabályzat A) pontjában foglaltak megfelelően alkalmazandók:

a) az egyetemek tudományos segédszemélyzetének tagjaira (tudományos segéderők és véglegesített más tudományos személyzet) és az egyetemi előadókra (lektorokra);

b) az egyetemek hivatalaiban (rektori hivatal, dékáni hivatalok, quaestura, egyetemi könyvtár, egyetemi intézetek, egyetemi gazdasági hivatal stb.) fogalmazási, illetőleg kezelési szakban rendszeresített állásokat betöltő tényleges és nyugdíjas autonóm egyetemi tisztviselőkre és ideiglenes munkaerőkre (napidíjasokra);

c) a tényleges és nyugdíjas egyetemi altisztekre és szolgákra.

68. §. **Eltérések az A) alatti eljárástól.** A jelen Szabályzat B) pontja alá tartozó egyetemi alkalmazottak (67. § a)—c)) fegyelmi ügyeiben a Tanács az eljárni hivatott háromtagú Fegyelmi Bizottságot akként alakítja meg, hogy annak elnöke és egyik tagja a jogi karból, illetőleg a Műegyetemen a közgazdaságtudományi karból kijelöltek közül, másik tagja pedig annak a karnak kijelöltjei közül vétessék, hol a fegyelmi eljárás alá vont alkalmazott szolgálatot teljesít. Ha azonban a fegyelmi eljárás alá vont egyén valamely jogi kari — illetőleg a Műegyetemen

közgazdaságtudományi karbeli — hivatalnak vagy intézetnek az alkalmazottja, a háromtagú Fegyelmi Bizottságnak csak egyik tagja vehető a jogi, illetőleg a közgazdaságtudományi kar kijelöltjei közül, elnöke és másik tagja bármely másik kar kijelöltjei közül választandó. Abban az esetben pedig, ha a fegyelmi alá vont egyetemi alkalmazott nem valamely tudománykarnál, hanem egyéb egyetemi hivatalnál teljesít szolgálatot (pld. a quaesturánál), a háromtagú Fegyelmi Bizottság nem jogász tagja bármely más kar kijelöltjei közül vehető.

69. §. A Fegyelmi Bizottság a Szabályzat B) pontja alá tartozó egyetemi alkalmazottak fegyelmi ügyeiben nem mint előkészítő szerv, hanem mint I. fokú fegyelmi bíróság jár el; nem ítélet-tervezetet készít, hanem I. fokú ítéletet hoz, mely ellen az Egyetemi Tanácshoz, mint II. fokú Fegyelmi Bírósághoz lehet fellebbezni. A fellebbvitelre az ítélet kézbesítésétől számított 8 napon belül a fegyelmi biztos és az elítélt (védője) jogosult. Ha az I. fokú ítélet ellen fellebbezéssel nem éltek, az a Tanács előtt csupán tudomásulvétel végett mutatandó be. A Tanács az így bemutatott ítélet tudomásulvételét megtagadhatja, s annak feloldásával az I. fokon eljáró Fegyelmi Bizottságot új eljárásra s új ítélet hozására utasíthatja, ha úgy találja, hogy a hozzá felterjesztett ítélet a fegyelmi jog anyagi vagy eljárási jogi szabályainak megsértésével hozott. Az ítélet jóváhagyó tudomásulvételét jelenti, ha az Egyetemi Tanács 30 napon belül nem nyilatkozik.

70. §. Amennyiben az érdekeltek a Fegyelmi Bizottság ítéletét megfellebbezték: a Tanács a fellebbezés elbírálásánál az 55.—57. §§-okban foglalt szabályok megfelelő alkalmazásával jár el.

71. §. A vallás- és közoktatásügyi miniszterhez a felügyeleti jog gyakorolhatása végett csupán a hivatalvesztésre szóló ítéletek terjesztendők fel.

C)

Függelék. Eljárás az egyetemi magántanárok, egyetemi hallgatók és felavatott doktorok fegyelmi ügyeiben.

72. §. Egyetemi magántanárok elleni fegyelmi eljárás. A rendes és rendkívüli tanári címmel felruházott és fel nem ruházott egyetemi magántanárok fegyelmi ügyeiben elsősorban a magántanári képesítési szabályzat intézkedései az irányadók.

73. §. A magántanári képesítési szabályzat kereteiben meg nem oldható fegyelmi esetekben a Szabályzat A) pontjának rendelkezéseit kell megfelelően alkalmazni. A hivatalvesztési büntetés helyett a magántanári cím használata és az előadási (tanítási) jog (venia legendi) elvonása mondandó ki.

74. §. Egyetemi hallgatók és felavatott doktorok elleni fegyelmi eljárás. Az eddigi szabályok fenntartása. Az egyetemek tudománykarain beiratkozott rendes és rendkívüli hallgatókra, valamint felavatásukig a szigorlatozókra és a már promoveált doktorokra vonatkozólag az eddigi fennállott vagy az egyetemek autonom hatáskörében ezután alkotandó szabályok az irányadók.

75. §. Zárórendelkezés. Jelen fegyelmi szabályzat az államfő megerősítő elhatározásával lép hatályba.

D

A fegyelmi szabályzat indokolása

I. Általános indokolás

1. *Előzmények.* Az egyetemi tanárok fegyelmi ügyeiben való eljárás szabályozása az egyetemi közéletnek régi problémája, mely mindannyiszor, mikor egy-egy fegyelmi ügy felmerült, élénken éreztette hatását annak, hogy a kérdés pragmatikus alapon rendezve nincs és hogy határozott irányelvek hiányában a kielégítő szokásjog kialakulására sem lehet számítani. A kérdés történelmi előzményeinek rövid vázolását csak a legutóbbi évek eseményeinél kezdem s mint első és döntő fontosságú tény, a budapesti kir. magy. Pázmány Péter tudományegyetem Tanácsának 1935. június hó 15-én kelt azt a határozatát emelem ki, melyben egy, az egyetem tanáraitra vonatkozó, fegyelmi eljárási szabályzat tervezetének kidolgozására a jog- és államtudományi kart kérte fel.

A jog- és államtudományi kar a tanácsi megbízásnak eleget téve javaslatát és annak indokolását elkészítette és azt 1936. június 7-én a Tanácsnak bemutatta. (Röviden: J. Jav.=jogi kari javaslat.)

A Tanács 1936. június 27-én tartott ülésében a tervezet tanulmányozására és véleményezésére külön bizottságot küldött ki. A kiküldött bizottság munkáját jóideig személyes vonatkozású körülmények akadályozták, de késleltette a bizottsági véleményt az is, hogy közben a vallás- és közoktatásügyi miniszter 1936. július 17-én kelt 4371. eln. számú rendeletével a Pázmány Péter tudományegyetem Tanácsát az egyetemi tanárookra és tisztviselőkre vonatkozó fegyelmi eljárási szabályzat tervezetének elkészítésére hívta fel és abban irányelvül a kétfokú fegyelmi bíraskodás megszervezését tűzte ki. A miniszteri rendelet szerint tudniillik a vallás- és közoktatásügyi miniszter főfelügyeleti („felülvizsgálati”) hatáskörének fenntartása mellett az I. fokon való bíraskodásra egy „fegyelmi bizottság” lett volna létesítendő, mely felett, mint II. fokú és végső fórum, az Egyetemi Tanács járt volna el. A miniszteri rendelet egyben felhívta a Tanács figyelmét a Magyar Nemzeti Múzeum szervezeti, ügyviteli és igazgatási szabályzatának a fegyelmi ügyeket illető D) fejezetére.

Mint második és fontos időközi mozzanatot, meg kell említenem a szegedi m. kir. Ferencz József tudományegyetem Tanácsának 1937. november 18-i felterjesztését, melyben igen nyomós okok felhozásával a minisztert az egyetemi tanári fegyelmi jog törvényhozási úton leendő szabályozására kéri.

A kiküldött Tanácsi Bizottság az általa készített tervezetet és annak indokolását 1938. június 2-án bemutatta a Tanácsnak. A Tanács 1938. június 23-án tartott ülésében elfogadta azt és felterjesztette a vallás- és közoktatásügyi miniszterhez. (Röviden: T. Jav.=tanácsi javaslat.) Mind ez, mind a szegedi felterjesztés további eljárás végett az Országos Felsőoktatási Tanács, illetőleg annak az e kérdés előkészítésére kiküldött külön bizottsága elé került és jelenleg indokolásával együtt e bizottság előtt, mint előadói javaslat (Röviden: E. Jav.=előadói javaslat) szerepel.

2. *A javaslat forrásai.* Az E. Jav. kidolgozásának kettős alapját az 1936. évi jogi és államtudományi kari javaslat (előadója Kolosváry Bálint egyetemi ny. r. tanár volt) és az 1938. június 23-i egyetemi tanácsi javaslat (előadója vitéz Moór Gyula egyetemi ny. r. tanár volt) adja. Ezek mellett figyelembe vették a Magyar Nemzeti Múzeum szervezeti, ügyviteli és igazgatási szabályzatának intézkedései, valamint a bírálókról rendelkező 1936:III. törvénycikk és az önkormányzati tisztviselőkről intézkedő 1929:III. törvénycikk fegyelmi jogi vonatkozású szabályai és végül a vallás- és közoktatásügyi miniszternek 1936. július 17-én kelt 4371. eln. számú rendelete is.

3. *Általános irányelvek.* A javaslat külön szabályozza az egyetemi tanárok (A), az egyetemi tudományos segédszemélyzet, az egyetemi tisztviselők és altisztek (B) és — a függelékben röviden érintve — a magántanárok, az egyetemi hallgatók és a felavatott doktorok (C) fegyelmi jogát. Ebben — elejtve a J. Jav. egységes szabályozásának gondolatát — a T. Jav. álláspontját teszi magáévá. Kizárólagos indoka e részben az, hogy a szabályzatot könnyebben kezelhetővé és áttekinthetővé tegye, s a tanárookra vonatkozó egyfokú fegyelmi bíráskodást a többi egyetemi alkalmazottaknál érvényesülő kétfokú fegyelmi bíráskodástól elkülönítse.

Az egyetemi tanárok fegyelmi szabályzatának tervezete öt részre oszlik: I. Az egyetemek fegyelmi hatósága és bírósági szervezete. II. Fegyelmi vétségek és fegyelmi büntetések. III. A fegyelmi eljárás akadályai. Felfüggesztés. IV. A fegyelmi eljárás. V. A vallás- és közoktatásügyi miniszter főfelügyeleti joga.

Ez a rendszer igyekszik a fegyelmi ügyek természetes geneziséét követni és óvakodik attól, hogy a fegyelmi jogtételeket anyagi és eljárási tartalmuk szerint szétszakítva a szabályzat egymástól távolosó részeibe szórja szét és ezzel a szabályzat alkalmazását megnehezítse.

Az ezzel ellentétes, merőben dogmatikus szempontokat követő rendszer szigorú szem előtt tartását ez okból a javaslat elejtette, annál is

inkább, mert az éles elválasztás anyagi és eljárási szabályok között számos esetben teljesen lehetetlen. Az anyag §-ok szerinti beosztásánál a javaslat a lehetőség határain belül a túlsúfolt és nehezen kezelhető hosszú §-ok elkerülésére törekedett, bár azt, hogy a §-ok némely esetben való összefonódását mindenütt és egészen kiküszöbölje, teljes következetességgel meg nem valósíthatta.

A tervezett szabályozás végső elvi alapjául a Pázmány Péter Tudományegyetem 1849. évi Hatósági Szervezeti Szabályzatának 20. §-a szolgál, mely kimondja, hogy „a fegyelmet a tantestület minden tagja felett a Tanács kezeli”. Ezt veszi kiindulási pontul az 1938. évi T. Jav. és jelen előadói előterjesztés is, mindenben csatlakozván a T. Jav. általános indoklásának ahhoz a kijelentéséhez, hogy az egyetemi autonómiának és az egyetemi tanár függetlenségének csupán az a rendezés felelhet meg, mely szerint az egyetemi tanár bírálja fegyelmi ügyekben csupán az Egyetemi Tanács lehet.

Ez az elv, melyet a javaslat 1. §-a juttat kifejezésre, legalább is a budapesti Pázmány Péter Tudományegyetemen ősi hagyomány, s lecsapódása annak az egyetemi juriszdikciónak, mely bizonyos vonatkozásokban egészen a „jus gladii”-ig kiterjedő fegyelmi hatóságot jelentett.

A további általános alapelvek sorában nagy súlyt fektet a javaslat a főfelügyeleti jog gyakorlásának ollyszerű beillesztésére, mely az egyetemi önkormányzat és a miniszteri hatáskör közötti összhangot biztosítani alkalmas. Előbbit teljes elismerésre juttatja az, hogy egyetemi fegyelmi ügyekben minden fellebbvitel kizárásával az Egyetemi Fegyelmi Bíróság (a Tanács) ítélete végérvényes, és hogy az egyetemek autonóm életében felfakadt ügyek végleges elintézése így az autonómia körén belül marad. Viszont, hogy az egyetemek autonóm életnyilvánulásai a fegyelmi bíráskodás szempontjából se maradjanak kellő garanciák nélkül, megadja, illetőleg fenntartja a mindenkori vallás- és közoktatásügyi miniszternek azt a jogát, hogy a fegyelmi eljárás megindítása iránt a Tanácsot felszólíthassa és így legalább közvetve kezdeményezőleg léphessen fel, — továbbá, hogy a fegyelmi ügyeket a neki hivatalból teendő értesítések alapján állandóan nyilvántarthassa, — és végül, hogy a hozzá hivatalból felküldött fegyelmi ítéletek tudomásulvételének megtagadásával kasszatorius hatáskört gyakorolhasson. Habár ez a kasszatorius hatalom ugyanabban a fegyelmi ügyben csak egy ízben vehető igénybe, mégis hathatós védelem azzal az elvileg ki nem zárható lehetőséggel szemben, hogy az egyetemi fegyelmi bíráskodás autonóm hatáskörét áthágja, s ítéleteit nem az anyagi és eljárási szabályok pontos megtartásával alkotja meg. A főfelügyeleti jogon túlmenő érdemi beavatkozást enged a javaslat a mindenkori vallás- és közoktatásügyi miniszternek azzal, hogy a súlyos büntetést kiszabó esetekben rendkívüli enyhítési jogot biztosít részére.

A hivatalból felterjesztendő ítéletek tudomásulvételének megtagadása az eljárás újabb lefolytatásával és új ítélet hozatalának szükségével

jár. Ez pedig a főfelügyeleti jog hatályosulásának sokkal intenzívebb és gyakorlatilag is sokkal jelentősebb módja, mint az volna, ha a vallás- és közoktatásügyi miniszter fellebbezési fórumként járva el, a Tanács fegyelmi ítéleteit akár in melius vagy in peius megváltoztathatná. Egyébként a javaslat most tárgyalt elvi állásfoglalása összhangban áll a 4371—1936. VKM. eln. sz. rendelet szellemével is, tekintve, hogy az „végső fokon” a Tanács kezébe óhajtja tenni a fegyelmi ítélezést, s a miniszter számára csupán „felülvizsgálati hatáskört” igényel.

Az egyetemi autonómia egyéni sajátosságai szükségessé tették a teljesen egységes szabályozás gondolatának fentebb egyszer már megemlített módozatú elejtését. A fegyelmi vétségek tényállásának széles átfogójú generális klauzulákkal való meghatározása, valamint a megállapított büntetésnemek, sőt az eljáró bírásági szervek is az egyetem fegyelmi hatósága alá tartozó összes személyeknél azonosak ugyan, de az eljárásban tanár és egyéb egyetemi alkalmazott között különbséget kellett tenni, mert a tanárok hivatásos kötelessége, az autonómiában való tevőleges közreműködése, illetőleg részesedése tekintetében a legnagyobb különbségek állanak fenn. Ennek megfelelően az egyetemi bíráskodást a javaslat a tanárok ügyeiben egyfokúnak, az egyéb egyetemi alkalmazottak ügyeiben pedig kétfokúnak kívánja megszervezni, tekintettel arra is, hogy a fegyelmi ügyek túlnyomó része — a tapasztalat szerint — az „egyéb alkalmazottak” kategóriájába, és ezen belül is főleg a kisebb egzisztenciákra esik. A kétfokú bíráskodásnak itt — oly szempontok mérlegelése alapján, melyek a ritkán előforduló tanári fegyelmi ügyeknél természetük szerint fel sem merülhetnek — különösebb jelentősége van.

Nagy súlyt fektetett a javaslat az előző javaslatokkal (J. Jav. s T. Jav.) összhangban arra, hogy a Tanács bíráskodását az alaposság és igazságosság intézményes biztosítékaival minél teljesebb mértékben alátámaszthassa. A fegyelmi ügyekben való eljárás lényegében bírói funkció; a hivatásos jogász elemnek megerősítése a Tanács minden fegyelmi ügyet érintő megmozdulásánál tehát kívánatosnak látszott. Ennek a követelménynek a javaslat részben az előkészítést, részben az elsőfokú bíráskodást ellátó Fegyelmi Bizottság összetételének szabályozásával és a fegyelmi biztos tisztségének megszervezésével tesz eleget. Hasonló célt tartanak szem előtt a javaslatnak azok az intézkedései is, melyek már merőben eljárási jellegűek és a felmerült fegyelmi ügyeknek alapos és jogi szakértelemmel való előkészítését biztosítják.

Kiegészítésképpen megjegyzendő, hogy a javaslat a tudományegyetemek jogi fakultásainak bizonyos értelemben praepondeáló szerepét a József Nádor Műegyetemnél a közgazdaságtudományi kar közigazgatási osztályának szánta. A nevezett szakosztály tanszékei és az azokat ellátó mindenkori tanárok tudniillik a jogász elemnek szükségyszerű fokozottabb érvényesülését teljes mértékben biztosítják.

A jelen előadói javaslat „Fegyelmi Bizottsága“ lényegében ugyanaz, mint a J. jav. „Egyetemi Fegyelmi Bíróság“-a, valamint az 1936. évi miniszteri rendelet „Fegyelmi Bizottsága“ és a T. Jav. „Fegyelmi Bizottsága“. Csakhogy míg a J. Jav. a fegyelmi bíraskodásnak ezt a szervét, mint nem tanárok fegyelmi ügyeiben ítélő I. fokú bíróságot tekintette, — az 1936. évi miniszteri rendelet pedig a tanárookra és nem tanárookra egyformán illetékes I. fokú fegyelmi bírósággént óhajtotta megszervezni, addig a T. Jav. a Fegyelmi Bizottságban az Egyetemi Tanács bizottságként megszervezett előadóját látja csupán, mely a konkrét ügyekben nem ítéletet, hanem ítélettervezet alakjában megszövegezett javaslatot terjeszt a Tanács elé, de anyagilag véve mégis az ügynek első elbírálója. Ha azonban az eljárás nem tanár, hanem egyéb egyetemi alkalmazott ellen folyik, úgy a fegyelmi bizottság a T. Jav. szerint is I. fokú bírósággá változik át, s mint II. fórumhoz, a Tanácshoz fellebbezhető ítéletet hoz.

A J. Jav. már meghaladott álláspontot jelent; az 1936. évi rendelet azonban — legalább is mint miniszteri óhajtás vagy útmutatás — mérlegelendő. A budapesti T. Jav. pedig egyrészt — a tanári fegyelmi ügyekben — a miniszteri rendelet és a Tanács tervezete közötti kompromisszum, másrészt — az egyéb egyetemi alkalmazottak fegyelmi ügyeiben — visszatérés a J. Jav.-hoz.

Jelen előadói javaslat, főleg az 1849. évi Hatósági Tervezeti Szabályzat elvi kijelentésére tekintettel, a budapesti T. Jav. megoldását tette magáévá, és a fegyelmi bizottságot, a fegyelmi biztossal egyetemben, mint az egyetemi Tanács fegyelmi hatóságának nem mellőzhető kiegészítő szervét szervezi meg. (4. §.) Ezzel a megoldással biztosítva van egyfelől az az elvi tétel, hogy egyetemi tanár fegyelmi ügyében csak a Tanács intézkedhetik; másfelől az egyfokú bíraskodásnál hiányzó jogorvoslati lehetőségek az érdekelték észrevételezési jogával kielégítést nyernek.

Az egyetemi fegyelmi bíraskodásnak fontos kiegészítő szerveként a Fegyelmi Bizottság mellett a fegyelmi biztos tisztségét állítja fel a javaslat. A fegyelmi biztos az egyetemi közérdek képviselője és egyúttal a szakszerűség biztosítója. Különösen fontossá válik szerepe azzal, hogy a javaslat az úgynevezett fegyelmit megelőző eljárást elejtette, s azt a fegyelmi elrendelésére vagy el nem rendelésére vonatkozó fegyelmi indítvánnyal pótolta. Bár a fegyelmi biztos megbízatása is csak egy év tartamára szól, mégis azáltal, hogy tiszteire újra és újra megválasztható, a Tanácsnak módjában állhat, hogy valamely fegyelmi biztos kiváló szakértelmet igénylő tevékenységét akár évek sorára is leköttesse és állandósítsa.

Az eljárás közelebbi szabályozásánál a javaslat lehetőség szerint arra törekedett, hogy azt a hosszadalmasságtól megóvja és egyszerűsítse. Idevonatkozó rendelkezéseinek ismertetése az alább következő részletes indokolás feladata.

II. Részletes indokolás

Ad. 1. §. A tudományegyetemek fegyelmi joghatóságának és a vallás- és közoktatásügyi miniszter főfelügyeleti jogának elvi kifejezése; megjelöli az egész egyetemi fegyelmi jog két alappillérét. Megegyezik a Szabályzat B) pontja 67. §-ával, mely ezt a fegyelmi hatóságot az egyetemi tudományos segédszemélyzetre, az egyetemi tisztviselőkre és egyetemi altisztekre és szolgákra is — mutatis mutandis — kiterjeszti.

Ad 2—3. §§. E §-ok az Egyetemi Tanácsnak mint fegyelmi bíróságnak szervezetét, alkotmányyszerű összetételét és kizárási okok esetén szükségessé vált pótlását (kiegészítését) határozzák meg. Az egyik tanévről a másikra átmenő fegyelmi ügyeknél a bíraskodás folyamatosságát a 3. §. a prorektor és prodékánok révén és az új tanácsstagok (rektor és dékánok) tájékoztatásával látja biztosítotttnak. A külön és esetenként leteendő bírói fogadalmat a §. nem kívánja meg, ebben tehát nem követi a T. Jav. idevonatkozó előírását, mivel a tanári kinevezéskor letett hivatali eskü a kérdéses ad hoc fogadalomtételt feleslegessé teszi.

Ad. 4. §. A javaslatnak mind az anyagi, mind az eljárási és szervezeti kérdések szempontjából egyik legfontosabb rendelkezése, mert a Tanácsnak mint fegyelmi bíróságnak két kiegészítő és nem mellőzhető szervét, a Fegyelmi Bizottságot és fegyelmi biztosi tisztséget állítja fel.

Ad 5—9. §§. Ezek a §-ok a Fegyelmi Bizottság kijelölésének és a konkrét fegyelmi ügyekben eljárni hivatott háromtagú kollégium megalkotásának mikéntjét és feladatának mibenlétét tüzetesen szabályozzák. A fegyelmi bizottság egy évre szóló mandátumát az Egyetemi Tanácsnak szintén évről-évre való megújítása és az a szempont indokolja, hogy a Fegyelmi Bizottság nem önálló és öncélú bírósági szerv, hanem csupán a mindenkor Egyetemi Tanácsnak, mint fegyelmi bíróságnak kiegészítő szerve. Az egyik évről a másik évre átnyúló fegyelmi ügyeknél azonban az azok előkészítésére kiküldött háromtagú fegyelmi bizottság mandátumát az Egyetemi Tanács kizárólag a kérdéses ügyre nézve és annak jogerős elintézéséig meghosszabbíthatja. Az eljárást ugyanis nehézkessé, sőt elhúzhatóvá tenné az, ha az újonnan kijelölt fegyelmi bizottságnak az előkészítő és részben érdemi jellegű vizsgálati cselekményeket előlről kezdve ismételnie kellene.

Az egyes konkrét fegyelmi ügyekben eljáró bizottság hármas taglétszámát az indokolja, hogy ez a létszám egyfelől teljesen elegendő, másfelől a bizottsági tagságra kijelölt 5 rendes és 5 póttag, illetőleg a műegyetemen 6 rendes és 6 póttag megfelelő tartalékot jelent, az esetleges kizárási okok vagy egyéb akadályozó körülmények felderülésekor a szükséges pótlások (kiegészítések) eszközölésére.

A Fegyelmi Bizottság tagjainak kijelölésénél igyekszik a javaslat az eljárás bírói jellegére tekintettel, a jogászelemet némi és a jogi, illetőleg a Műegyetemen a közgazdasági osztályt magában foglaló közgazdaság-

tudományi karokra hárított tehertöbblettel megerősíteni. Ott azonban, ahol a fegyelmi alá vont személy a jogi, illetőleg a Műegyetemen a közgazdaságtudományi karhoz tartozó volna, ez a jogászi túlsúly már nem érvényesül, s a Bizottságnak nem két, hanem csak egyetlen tagja lehet jogász.

A fegyelmi bizottsági tagok ad hoc leteendő fogadalmától a javaslat, mint a Tanácsnál, úgy itt is eltekintett és a letett tanári esküben a szabályszerinti és igazságos eljárásnak teljes biztosítékát látja. Magát, a fegyelmi bizottság hatáskörét, teendőit és feladatának megoldandó célját az általános indokolás ismertette.

Ad 10—11. §§. E §-ok rendelkezései a fegyelmi biztosi tisztség mikénti betöltését és hatáskörét szabályozzák. Az intézmény felállításának indokai az általános indokolásban már előadattak.

Ad 12. §. A kizárási okok az összes fegyelmi szabályoknak megfelelő és szokásos kategóriákban nyertek meghatározást.

Ad 13—18. §§. A fegyelmi vétségek, az azokra kiszabható büntetések és a büntetéseknek — főleg erkölcsi természetű — mellékkövetkezményei tekintetében a javaslat szintén kitaposott utakon jár, s főleg a bírák fegyelmi ügyeire nézve alkotott 1936 : III. törvénycikk rendelkezéseit tartja szem előtt.

Ad 19—24. §§. A fegyelmi eljárás akadályai címén a javaslat részben az 1929 : III., részben az 1936 : III. törvénycikkek nyomdokain haladva állítja fel szabályait.

Ad 25—29. §§. Ugyancsak az 1929 : III. (80. §.) és az 1936 : III. (50—55. §§.) törvénycikkek, valamint a Magyar Nemzeti Múzeum szervezeti, ügyviteli és igazgatási szabályzatának D) fejezete alapján rendezi a javaslat a felfüggesztés kérdését és az ezzel kapcsolatos illetménycsökkentést. A miniszteri főfelügyeleti jognak érvényesülése állapítható meg itt abban, hogy a Tanács felfüggesztést kimondó vagy felfüggesztést megszüntető határozata a vallás- és közoktatásügyi miniszter megerősítésére szorul.

Ad 30—55. §§. A javaslat 30—35. §-ai a fegyelmi eljárást megindító mozzanatokot szabályozzák. Különös jelentősége van e részben annak a felhívásnak, melyet a Rektor, mint a Fegyelmi bizottság elnöke intéz a terhelthez, aki ellen hivatalból észlelt szabálytalanság miatt miniszteri felszólításra vagy feljelentés folytán a fegyelmi felelősségrevonás indokoltá válik. Fontosnak tekinti a javaslat, hogy a Rektor nyilatkozattételre való felhívása a felmerült vádpontokat élesen megszövegezze, miért is annak fogalmazásánál a fegyelmi biztos hivatásszerű közreműködése ajánlatos, ha nem is kötelező. Ezek a vádpontok ugyan utóbb változhatnak, bővíhetnek vagy szűkebb körre szorulhatnak vissza a Fegyelmi Bizottság vizsgálatának eredményei szerint, de ennek az eshetőségnek ellenére mégis megadják azt az első szilárd alapot, melyen az

egész eljárás elindulhat. A terhelt védelmére vonatkozó 32. §. külön indoklásra nem szorul.

A javaslat a fegyelmit megelőző vizsgálatot az eljárás lehető rövidítése érdekében elejti és a fegyelmi biztos abbeli indítványával helyettesíti, hogy a fegyelmi elrendelése indokoltnak látszik-e vagy sem. Az elrendelt fegyelmmel egyidejűleg a felmerült esetben kiküldendő háromtagú Fegyelmi Bizottság megalakítására kerül a sor s az idevonatkozó tanácsi határozat a kivizsgálendő vádpontokat szintén tüzetes körülírással kell, hogy megjelölje.

Itt jegyzendő meg, hogy a fegyelmi biztos esetleg már a fegyelmi elrendelésére vagy el nem rendelésére vonatkozó indítványának előterjesztése előtt bizonyos vizsgálati cselekményeket lesz kénytelen fogatosítani. Ezek az előzetes vizsgálati cselekmények természetesen a Fegyelmi Bizottság eljárása közben — ha szükségesnek látszik — megismételhetők.

Ad 36—38. §§. Ez a két §. a Fegyelmi Bizottság előtti eljárás egyes mozzanatait szabályozza, súlyt fektetve arra, hogy az eljárás lehetőleg gyorsan legyen lefolytatható.

Ad 39. §. A §-ban tárgyalt bizonyításfelvétel közelebbi indoklásra nem szorul.

Ad 40—42. §§. A 40. §. intézkedik arról az esetről, amikor a tanu, anélkül, hogy erre a 42. §. szerint joga volna, vallomást tenni vonakodik, vagy az idézésnek sem tesz eleget. Ha a vonakodó tanu vallomása ügydöntő bizonyítékot is szolgáltat, meghallgatását biztosítani kell. A Fegyelmi Bizottságnak a tanuzás kikényszerítésére hatalma nincs, ezért az illetékes kir. járásbíróság jogsegélyét kell igénybevennie. A tanuskodás megtagadásának jogos eseteit a 42. §. sorolja fel. — A 40. §. megfelel az 1929 : III. törvénycikk 82. §-ának. A tanu megesketésének jogát a Btk. 220. §-ából lehet levonni.

Ad 43. §. Indoklásra nem szorul.

Ad 44. §. Indoklásra nem szorul.

Ad 45—50. §§. Ezek a §-ok a Fegyelmi Bizottság határozatának módját szabályozzák. Főbb mozzanatok: felhívás a bizonyítás esetleges kiegészítése tárgyában; az erre vonatkozó indítványok feletti határozat; a bizonyítás befejezettnek nyilvánítása; terhelt végnyilatkozata; fegyelmi biztos zárt ülésben teendő érdemi előterjesztése; határozathozatal. Ez a határozat, a javaslat elvi álláspontja szerint, nem ítélet, hanem a bizottságnak, mint javaslattevő eljárási szervnek a Tanácshoz intézett indokolt előterjesztése. A terhelttel közlendő, hogy a határozatra észrevételeket tehessen.

Ad 51—53. §§. Az Egyetemi Tanács (a voltaképeni fegyelmi bíróság) előtti eljárás a Fegyelmi Bizottság előtti eljárás mintájára nyert szabályozást, — mégpedig azzal a feltevéssel, hogy az alapos előkészítés után

a Tanács tárgyalása gyors ütemű lesz és újabb bizonyítási eljárást nem tesz szükségessé. Ezért a bizonyítás kiegészítését is a javaslat csak bizonyos esetekben (52. §.) engedi meg, és itt is csak akkor, ha a Tanács azt jónak látja.

Ad 54—57. §§. A Tanács a fegyelmi ítélet meghozatalánál tulajdonképpen afelett dönt, hogy a Fegyelmi Bizottság eléje terjesztett javaslatát elfogadja-e vagy sem. Utóbbi esetben a bizottsági javaslat mellőzését, illetőleg ennek okait tüzetesen meg kell indokolni.

Ad 55. §. E §. az ítélet technikai berendezéséről intézkedik és közelebbi indokolásra nem szorul. A kihirdetés általánosan elfogadott módon történik. A terhelt észrevételezési jogára külön is figyelmeztetendő.

Ad 57. §. Indokolásra nem szorul.

Ad. 58. §. Nem igényel közelebbi indokolást.

Ad 59—62. §§. E §-ok nem egészen pontos kifejezéssel „jogorvoslatok“-ról intézkednek. Tulajdonképeni jogorvoslat a javaslat rendszerében tudniillik nincs és csak a nem tanár egyetemi alkalmazottak ügyeiben lehet — az itt szervezett kétfokú bíraskodásra tekintettel — fellebbezésről beszélni. Am ez szorosan a Szabályzat B) pontjának hatálya alá esik. Sem az „észrevételezési“ jogban, sem az igazolásban igazi jogorvoslat nincs, mégkevésbé az újrafelvételben, de azért mindegyiknél érvényesül az a gondolat, hogy általuk a fegyelmi alá vont, sőt már elmarasztalt egyén jog- és ténybeli helyzetén javíthat azzal, ha a mondott lehetőségekkel él és ezzel magáról bizonyos tény- vagy jogbeli hátrányt háríthat el. A javaslat, mint különleges védelmet állítja be ekként a szabályzatba a különben közelebbi indokolásra nem szoruló rendelkezéseket.

Ad 63—66. §§. E §-ok a vallás- és közoktatásügyi minisztert illető főfelügyeleti és enyhítési jogról intézkednek. Indokolásukat az általános indokolás foglalja magában.

Ad 67—75. §§. Közelebbi indokolásuk felesleges.

Kiadásért felelős: Mártonffy Károly.

31.147. — Királyi Magyar Egyetemi Nyomda, Budapest. (F.: Thiering Richárd.)

AZ ORSZÁGOS FELSŐOKTATÁSI TANÁCS KIADVÁNYAI

SZERKESZTI MÁRTONFFY KÁROLY

Magyar Felsőoktatás, I—III. köt. Budapest, 1937.

I. ÁLTALÁNOS SZAKOSZTÁLY

II. JOGI ÉS KÖZGAZDASÁGI SZAKOSZTÁLY

III. BÖLCSESZETI, ORVOSI ÉS MŰSZAKI SZAKOSZTÁLYOK

1. vitéz MOÓR GYULA bizottsági előadó jelentése:

A JOGI OKTATÁS REFORMJA

2. NÉMETH GYULA szakosztályi előadó jelentése:

*AZ ORSZÁGOS FELSŐOKTATÁSI KONGRESSZUS
BÖLCSESZETKARI VONATKOZÁSAI*

3. A JOGI OKTATÁS REFORMJA

*A REFORMRENDELETEK TERVEZETÉT TARTALMAZÓ
BIZOTTSÁGI JAVASLAT ÉS INDOKOLÁSA*

4. HUSZTI JÓZSEF bizottsági előadó jelentése:

A BÖLCSESZETI KAR ÉS A TANÁRKÉPZÉS REFORMJA

5. A GYÓGYSZERÉSZKÉPZÉS REFORMJA

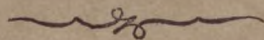
*A REFORMRENDELETEK TERVEZETÉT TARTALMAZÓ
SZAKOSZTÁLYI JAVASLAT*

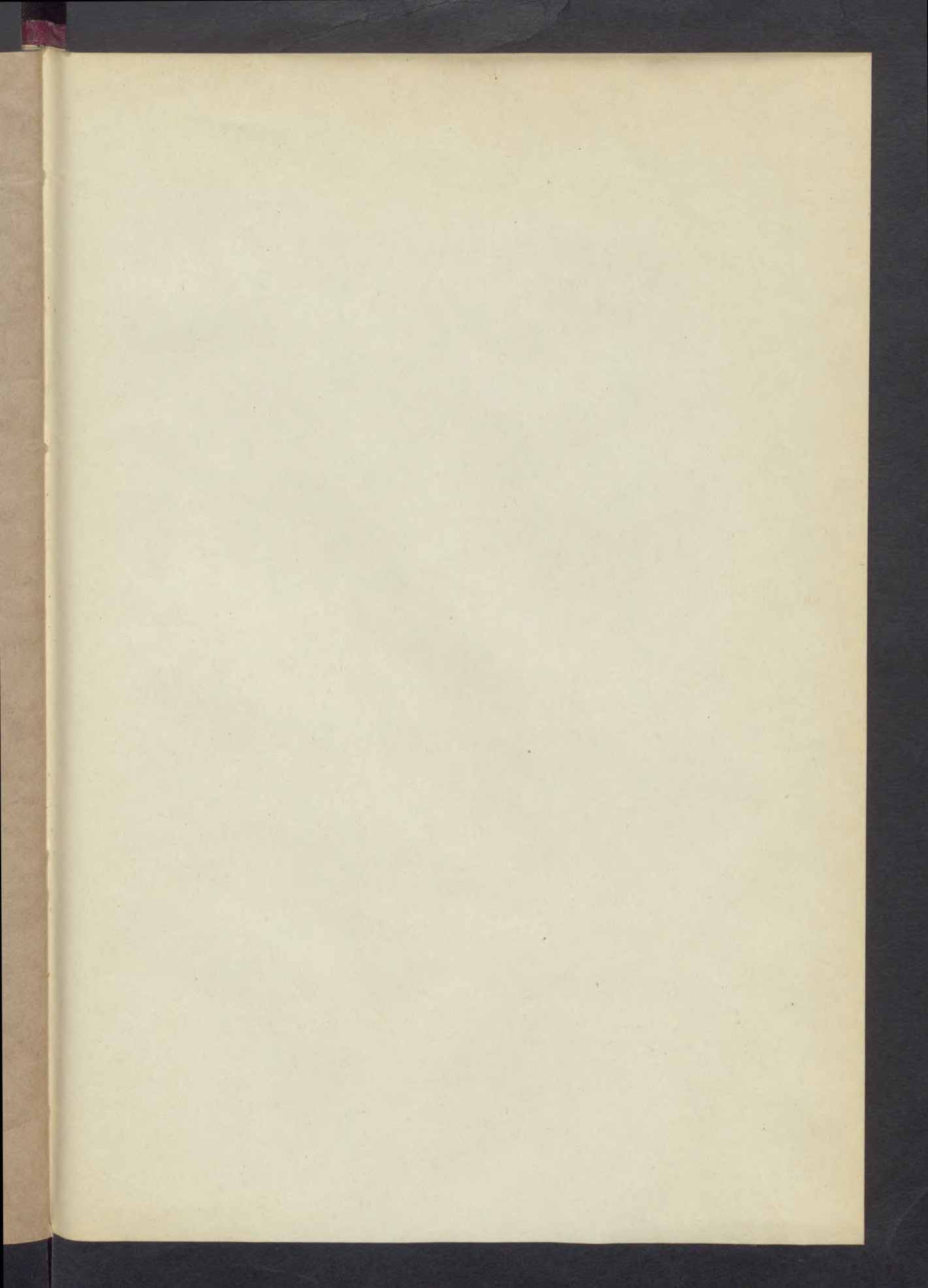
6. GRÓSZ EMIL jelentése:

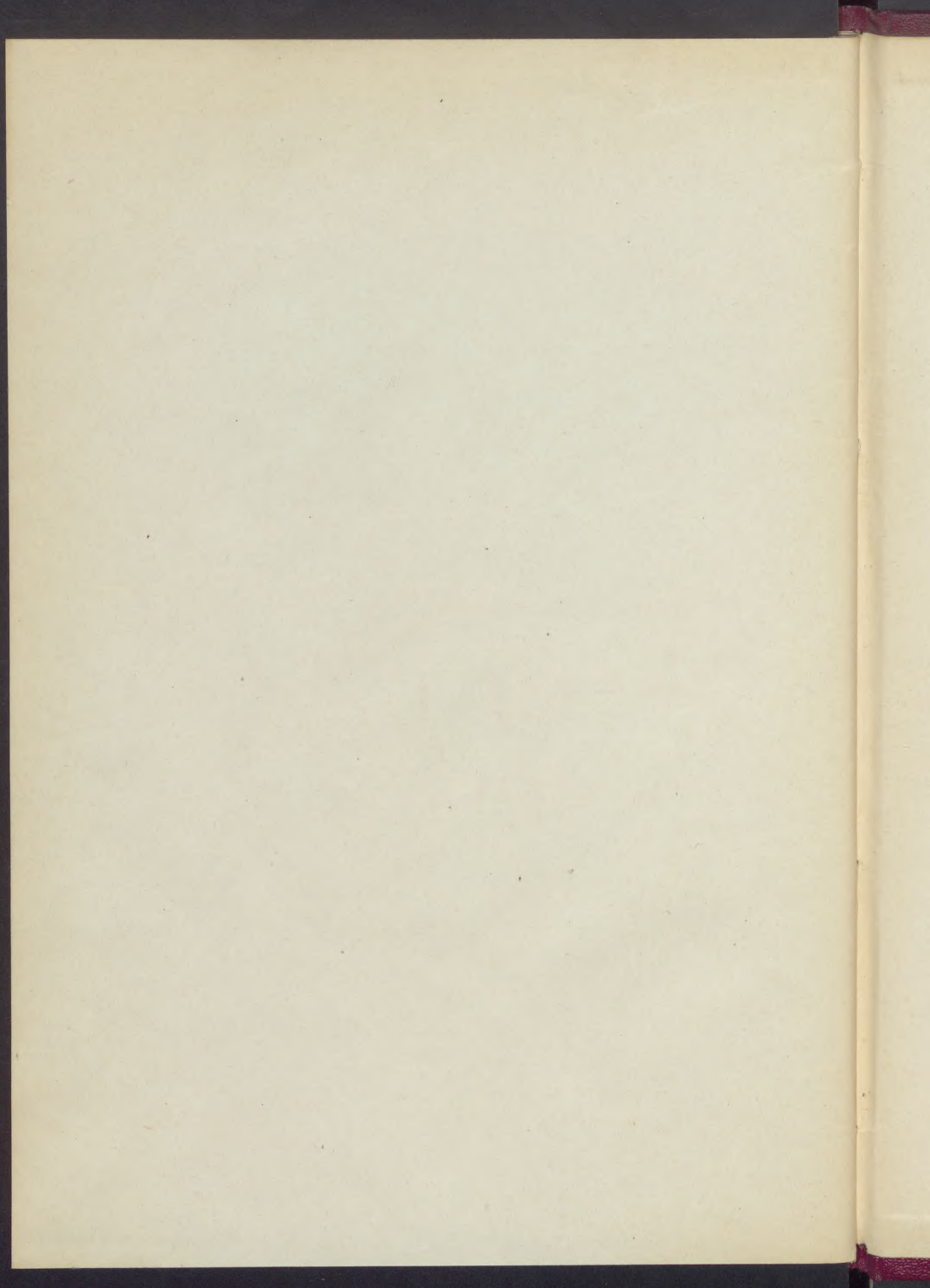
*AZ ORSZÁGOS FELSŐOKTATÁSI KONGRESSZUS
ORVOSKARI VONATKOZÁSAI ÉS TANULSÁGAI*

7. EREKY ISTVÁN bizottsági előadó javaslata:

AZ EGYETEMI SZELEKCIÓ REFORMJA

1940 MÁR. -1.

